

OBSER. *Quis deduxit me.]* Consideremus & illud, quomodo ex sua ipsius humilitate & amplitudine victoria colligat, non esse illam suarum virium, sed Dei: ideoque se extenuet, dicens: *Quis me deduxit? Hoc exemplo instruantur, quotquot singulari dispensatione Dei eō prouehuntur, ut res insignes, & vires ipsorum excedentes perficiant, ut discant, quomodo & ipsi gloriam operum suorum diuinæ maiestati adscribant.*

OBSER. *Nōnne tu Deus, qui deserūras nos, & non egrediebaris, &c.]* Admonemur hīc, non posse illum populum consistere, quantumuis de foribus ac bellicosis maioribus gloriantem, & magnis exercitibus ad bella egredientein, si deseratur à Deo. Deinde obserua, quod non dicit, *Nōnne tu Deus, qui non adiuveras nos: sed, Qui deserūras nos.* Deseruisse dici non potest, nisi qui antea coniunctus fuit. Ergo licet cōiunctus sit populo suo Deus, timendum tamen est, ne illum propter malitiam eius deserat. Denique videmus hīc, quām non debeat populus aliquis gloriari de eo, quod maiores ipsorum diuinitus ad res magnas fuerunt adiuti, nisi ope in illius & ipsi obtineant.

OBSER. *Fernobis auxilium in tribulatione: quia vana salus hominis.]* Expendamus hanc particulam: *Fernobis auxilium.* Admonemur, non esse desperandum posteris eorum, qui aliquando deserti fuerunt à Domino, quo minus opem Dei implorent ac sperent, si ad illum conuertantur.

Si vana est salus hominis: ergo vana est hominis sapientia, & oportunitas. *Quia vana salus hominis.]* In genere faciat ad hoc, ne à quoquam mortalium pendeamus. In specie, sicut à Daulde hoc de seipso prolatum est, admonemur, ut sic quisq. de se sentiat, ne præsumat se salutem esse mortalium.

In Deo agemus.] Primū cogita quod nō dicit, *In Deo ociosi erimus: sed, Agemus fortiter.* Ociosos Deus non adiuuat. Fides non facit negligentes. Deinde obserua, quod non dicit, *Nos concubabimus: sed, Et ipse concubabit inimicos nostros.* Nos agimus quidem fortiter, verū effectum demus Deo.

PSALMVS CIX.

AD PRÆCINENDVM DAVIDIS PSALMV.

ARGVMENTVM PSALMI.

Habet hic Psalmus grauiſſimam & vehementiſſimam Davidis imprecationē, aduersus impios quosdam, ipsius inimicos & hostes, quos appetit suis Doeg Idumeum, de quo 1. Sam. 21. & 22. consimiles alios assentatores Saulis, qui delationibus suis necem & interitum innocentium, & alias satis adflicto, struebant.

Dispositio Psalmi.

Est autem Psalmus iste sic compositus, ut quatuor partibus diuidi possit: quarum prima primis quinque versibus Propheta de inimicorum suorum fraude & malitia in conspectu Domini grauiter conqueritur: secunda à versu 6. vsq; ad 21. diuinam illis vltionem singularem & horribilem imprecatur, & simul causam imprecationis huius adiungit: tertia à versu 21. vsq; ad 30. auxilium Dei implorat, & afflictionem suam gratia illius commendat: quarta & postrema Psalmum per votum diuine laudis & gratiarū actionis duobus postremis versibus claudit.

PRIMA PARS PSALMI.

VERS. I.

EVS laudis mee ne taceas.

2. *Quoniam ora impia & dolosa aduersum me aperta sunt, loquuta sunt mihi lingua mendaci.*

3. *Et verbis odiosis circumdant me: & impugnant me sine causa.*

4. *Pro dilectione mea aduersantur mihi: ego verò orabam.*

5. *Et reponunt contra me malum pro bono, & odium pro dilectione mea,*

LECTIO.

Vers. 1.

Deus laudis mee.] Ebr. est, אלהי הַחְלֹתִי אֶל. Græc. & vulg. Lat. verbum tacendi dictio laudie coniungunt, & legunt: *Deus laudem meam ne tacueris: cum quibus facit & Arabs. Chald. verò sic: Deus laus mea, & ne taceas. & Hieron. Deus laudabilis mihi, ne taceas.*

Vers. 2.

Loquuta sunt mihi.] Ebr. est: id est. Loquuta sunt mecum. Sic legit & Chald. & Pagn. & Tigrina, & Felin. Græc. & vulg. Lat. & Felix reddunt: *Aduersum me. Iustin. De me.*

Vers. 4.

Pro dilectione mea.] Ebr. est: id est. Loquuta sunt mecum. Sic legit & Chald. & Pagn. & Tigrina, & Felin. Græc. & vulg. Lat. & Felix reddunt: *Aduersum me. Iustin. De me.*

EXPLA-

NATIO.

Vers. 1.

Deus laudis mee ne taceas.] Implorat hoc versu opem Dei contra inimicos suos. Quod enim dicit: Ne taceas, nihil est aliud, quām ne quiescas, ne conniveas amplius, sed exurgas ad afforendam causam meam, & occurrendum malitiæ inimicorum. quasi dicat: Tanta est o Deus inimicorum meorum fraudulentia & malitia, qua me immeritum, inō bene de ipsis meritu, opprimere conatur, ut ferri amplius nec debeat, nec possit: quapropter oro tandem in illos exurgas, nec taceas, sed iram tuam declares. Quod autem Dominum, *Deum laudis sue* vocat, bifariam exponi potest: vel de eo quod ipse laudem à Deo consequutus esset, aut se cōsequutur speraret, tum videlicet, quādō innocentiam suam assereret: vel de eo quod Deus ab ipso laudaretur quotidie, & extolleretur in omnibus. Kimhi Ebraeus particulam hanc sic exponit: *כָּל־מְדֵר בֶּן־אָבִי בְּתַחְלָל לְאַבָּוֹתָן חֲנִשִּׁים שִׁים מִתְחַלְּלִים* id est, Quasi dicat: *Quoniam in te glorio ego, non infici viri illi, qui malitia sua glorianur.* Ergo secundum